

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Urbana agenda EU

Dogovor iz Amsterdama

"Dogovor iz Amsterdama"

o uvedbi

urbane agende EU

o katerem so se dogovorili na neuradnem srečanju ministrov EU, pristojnih za urbane zadeve, 30. maja 2016 v Amsterdamu na Nizozemskem.

[Prevlada angleška različica dokumenta]

30. maja 2016 je v Amsterdamu na povabilo Nizozemske kot predsedujoče Svetu Evropske unije (EU) potekalo neformalno srečanje ministrov EU, pristojnih za urbane zadeve.

Srečanja so se udeležili tudi podpredsednik energetske unije, evropski komisar za regionalno politiko in predstavniki Evropskega parlamenta (EP), Evropskega odbora regij (OR), Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO), Evropske investicijske banke (EIB), Norveške, programa Združenih narodov za naselja in ustreznih organizacij deležnikov, kot so EUROCITIES in Svet evropskih občin in regij (CEMR), pa tudi Evropskega mreža znanja za urbana okolja (EUKN), URBACT, Evropskega omrežja za spremljanje prostorskega razvoja in kohezije (ESPON) in Evropskega foruma za arhitekturno politiko (EFAP).

Preambula

Evropska unija je eno najbolj urbaniziranih območij na svetu. Danes v mestih živi več kot 70 % državljanov Evrope^{1,2}. Po napovedih ZN bo ta delež do leta 2050 narasel na 80 %³. Razvoj urbanih območij bo v prihodnosti (v ekonomskem, okoljskem in družbenem pomenu) močno vplival na trajnostni razvoj Evropske unije in njenih državljanov.

Urbana območja vseh velikosti so lahko gibalno gospodarstva, ki spodbuja rast, ustvarja delovna mesta za državljane in krepi konkurenčnost Evrope v globaliziranem gospodarstvu. V evropskih mestih in predmestjih je zdaj 73 % vseh delovnih mest in v njih živi 80 % visoko izobraženih ljudi, starih od 25 do 64 let. Na urbanih območjih pa so pogostejše tudi težave, kot so segregacija, brezposelnost in revščina.

Glede na vse to imajo urbana območja ključno vlogo pri uresničevanju ciljev EU 2020 in reševanju mnogih najbolj perečih težav, vključno z zdajšnjo begunsko krizo. Mestne oblasti⁴ imajo bistveno vlogo v vsakdanjem življenju vseh državljanov EU. Mestne oblasti so pogosto raven upravljanja, ki je državljanom najbližje. Uspeh evropskega trajnostnega urbanega razvoja je nadvse pomemben za gospodarsko, socialno in teritorialno kohezijo Evropske unije in kakovost življenja njenih državljanov.

Potreba po urbani agendi EU

Da bi izkoristili vse možnosti Evropske unije in izpolnili njene strateške cilje, si z urbano agendo EU prizadevamo pritegniti mestne oblasti k doseganju boljšega pravnega urejanja, boljšega financiranja in boljšega znanja (zbirka in izmenjava znanja):

- Zakonodaja EU se v glavnem izvaja na urbanih območjih in neposredno ter posredno vpliva na mestne oblasti. Zakonodaja EU ima včasih nasprotujoče si učinke, na lokalni ravni pa jo je včasih težko izvajati. Zato moramo v zakonodaji EU te težave predvideti.
- Mestne oblasti so med ključnimi prejemniki evropskih sredstev. Dostop do sredstev včasih otežujejo administrativne ovire. Cilj urbane agende EU je izboljšati dostopnost in koordinacijo obstoječih možnosti financiranja in prispevati k njuni poenostavitvi.
- Znanje o razvoju urbanih območij je razdrobljeno, uspešno izkušnjo pa lahko bolje ovrednotimo, razširimo in izkoristimo. Namen urbane agende EU je tako okrepiti zbirko znanja o urbani politiki in izmenjavo dobrih praks.

1 Ta številka temelji na opredelitvi urbanega območja po 'stopnji urbanizacije' (mesta in predmestja): <http://ec.europa.eu/eurostat/web/degree-of-urbanisation/overview>

2 Izraz 'urbana območja' v dogovoru pomeni vse oblike in velikosti urbanih naselij in njihove prebivalce, saj se natančna opredelitev izrazov 'mesto' in 'urbano območje' med državami članicami razlikuje.

3 Ta napoved temelji na opredelitvah v posameznih državah, ki se lahko razlikujejo od opredelitve 'stopnje urbanizacije'. Rezultati na ravni EU pa so skoraj enaki kot rezultati po opredelitvi 'stopnje urbanizacije'.

4 Izraz 'mestne oblasti' uporabljamo za označevanje ustreznih javnih organov, pristojnih za vodenje omenjenih 'urbanih območij', pa naj bodo lokalni, regionalni, mestni oziroma državni organi.

Za izkoriščenje vseh možnosti urbanih območij je potreben skupni pristop tako sektorskih politik kot različnih ravni upravljanja. Uravnotežen trajnostni in celostni pristop k urbanih izzivom bi moral v skladu z Leipziško listino o trajnostnih evropskih mestih obravnavati vse najpomembnejše vidike urbanega razvoja (zlasti gospodarski, okoljski, socialni, prostorski in kulturni vidik), da zagotovi preudarno upravljanje mest in preudarno urbano politiko. Treba je zagotoviti, da se politike, ki vplivajo na urbana območja, bolje dopolnjujejo, in okrepi njihovo mestno razsežnost. To lahko dosežemo s sodelovanjem vseh ravni upravljanja, zagotavljanjem usklajevanja in učinkovitega vzajemnega delovanja med političnimi sektorji, ob popolnem upoštevanju načela subsidiarnosti in v skladu s pristojnostmi na vsaki ravni. Urbana agenda EU ponuja novo obliko večplastnega sodelovanja več deležnikov s ciljem krepitve mestne razsežnosti v politikah EU. Vsak deležnik se lahko svobodno odloči, v kakšnem obsegu bo sodeloval pri urbani agendi EU.

Za reševanje vse bolj zapletenih izzivov na urbanih območjih je pomembno, da mestne oblasti sodelujejo z lokalnimi skupnostmi, civilno družbo, podjetji in institucijami znanja. Skupaj so glavno gibalno, ki oblikuje trajnostni razvoj s ciljem spodbujanja okoljskega, gospodarskega, socialnega in kulturnega napredka urbanih območij. Politike na ravni EU, državne, regionalne in lokalne politike morajo biti nujni okvir, v katerem lahko državljani, NVO, podjetja in mestne oblasti ob prispevku institucij znanja rešujejo najbolj pereče izzive.

Urbana agenda EU priznava policentrično strukturo Evrope in raznolikost (socialno, gospodarsko, prostorsko, kulturno in zgodovinsko) urbanih območij po vsej EU. Poleg tega urbana agenda EU priznava pomen urbanih območij vseh velikosti in povezanosti v prihodnjem razvoju Evropske unije. Vse več urbanih izzivov je lokalnih, vseeno pa zahtevajo širšo prostorsko rešitev (vključno s povezovanjem mest in podeželja) in sodelovanje na funkcionalnih urbanih območjih. Hkrati pa lahko urbane rešitve prinesejo širše prostorske koristi. Mestne oblasti morajo zato sodelovati na svojih funkcionalnih območjih in z okoliškimi regijami, pri tem pa povezovati in krepiti prostorske in urbane politike.

Uvedba urbane agende EU

Pri pripravi urbane agende EU smo dosegli mnogo mejnikov, kot kaže seznam deklaracij ministrov, pristojnih za urbane zadeve (glej prilogo). Najnovejša, tj. Deklaracija iz Rige (2015), nudi politično podporo pri nastajanju urbane agende EU in priznava njen prispevek k uravnoteženemu prostorskemu in trajnostnemu razvoju ter doseganju skupnih evropskih ciljev.

Danes so ministri EU, pristojni za urbane zadeve, na neformalnem srečanju v Amsterdamu dosegli dogovor o ustanovitvi urbane agende EU, kot je določeno v 'Dogovoru iz Amsterdama'. V 'Dogovoru iz Amsterdama' so opisane glavne značilnosti urbane agende EU. Vendar pa je nastanek urbane agende EU postopek, ki še traja. Urbano agendo EU bodo pripravljale države članice skupaj z Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom, Odborom regij (OR), Evropskim ekonomsko-socialnim odborom (EESO), Evropsko investicijsko banko (EIB), predstavniki evropskih mestnih organov in drugimi deležniki.

I Cilji in obseg urbane agende EU

Ministri potrjujejo:

- 1 Cilj urbane agende EU je popolnoma izkoristiti možnosti in sodelovanje urbanih območij pri doseganju ciljev Unije in s tem povezanih nacionalnih prednostnih nalog ob popolnem upoštevanju načel subsidiarnosti in sorazmernosti ter usposobljenosti.
- 2 Urbana agenda EU si prizadeva za vzpostavitev učinkovitejšega celostnega in usklajenega pristopa k politikam in zakonodaji EU, ki lahko vplivajo na urbana območja, pa tudi za prispevek k teritorialni koheziji z zmanjševanjem družbenoekonomskih vrzeli na urbanih območjih in v regijah.
- 3 Urbana agenda EU si prizadeva za sodelovanje mestnih oblasti pri oblikovanju politik, za mobilizacijo mestnih organov pri izvajanju politik EU in za krepitev mestne razsežnosti v teh politikah. Urbana agenda EU namerava z ugotavljanjem nepotrebnih ovir pri politiki EU in prizadevanjem, da bi jih odpravila, mestnim oblastem omogočiti bolj sistematično in usklajeno delovanje pri doseganju splošnih ciljev. Poleg tega bo pripomogla, da bo politika EU postala bolj naklonjena mestom, učinkovita in smotrna.
- 4 Urbana agenda EU ne bo ustvarila novih virov financiranja EU in nepotrebnih upravnih bremen, vplivala pa ne bo niti na razporeditev pravnih pristojnosti ter strukture dela in odločanja, prav tako pa se z njo ne bodo prenesle pristojnosti na raven EU (v skladu s členoma 4 in 5 Pogodbe o Evropski uniji).

Področje uporabe

- 5 V skladu s sklepi Sveta z dne 19. novembra 2014 (dok. 15802/14) bo urbana agenda EU popolnoma upoštevala načelo subsidiarnosti in pristojnosti po pogodbah EU. Poleg tega urbana agenda EU temelji na sklepih Evropskega sveta, sprejetih 26. in 27. junija 2014, v katerih je navedeno, da mora EU v skladu z načeli subsidiarnosti in sorazmernosti največ delovati na področjih, kjer bo to resnično učinkovito. Vzdržati se mora ukrepanja, kadar lahko države članice iste cilje uresničijo bolje.

Urbana agenda EU se osredotoča zlasti na tri stebre oblikovanja in izvajanja politike EU:

5.1 Boljše pravno urejanje

Urbana agenda EU se osredotoča na učinkovitejšo in skladnejšo izvedbo obstoječih politik, zakonodaje in aktov EU. Zakonodaja EU mora biti na podlagi splošnih načel boljšega pravnega urejanja zasnovana tako, da bo dosegla cilje ob minimalnih stroških, ne da bi nalagala nepotrebna zakonodajna bremena. V tem pomenu bo urbana agenda EU prispevala k Agendi o boljšem pravnem urejanju. Urbana agenda EU ne bo uvedla novega pravnega urejanja, a jo bomo obravnavali kot neformalni prispevek k oblikovanju prihodnjega in spreminjanju obstoječega pravnega urejanja v EU, zaradi katerega bo to bolj odražalo urbane potrebe, prakse in obveznosti. Priznava potrebo po izogibanju ozkim grlom in zmanjšanju administrativnih bremen za mestne oblasti.

5.2 Boljše financiranje⁵

Urbana agenda EU bo pripomogla k ugotavljanju, podpiranju, združevanju in izboljševanju tradicionalnih, inovativnih in uporabniku prijaznih virov financiranja za mestna območja na ustrezni institucionalni ravni, tudi iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESIS) (v skladu z že vzpostavljenimi pravnimi in institucionalnimi strukturami), da bi zagotovila učinkovito izvajanje posegov na urbanih območjih. Agenda ne bo ustvarila novih virov financiranja EU ali povečevala obstoječih, njen cilj ne bodo višje dodelitve sredstev za mestne oblasti. Bo pa črpala iz pridobljenih spoznanj o tem, kako izboljšati priložnosti za financiranje za mestne oblasti v okviru vseh politik in aktov EU, vključno s kohezijsko politiko.

5.3 Boljše znanje (zbirka in izmenjava znanja)

Urbana agenda EU bo prispevala k izboljševanju zbirke znanja o urbanih zadevah in k izmenjavi dobrih praks in znanja. Zanesljivi podatki so pomembni za prikazovanje različnosti struktur in nalog mestnih oblasti, za oblikovanje urbane politike na podlagi dokazov, pa tudi za ponujanje po meri oblikovanih rešitev za glavne izzive. Znanje o razvoju urbanih območij je razdrobljeno, uspešne izkušnje pa lahko bolje izkoristimo. Pobude, sprejete v tem okviru, bodo v skladu z ustrežno zakonodajo EU o varstvu podatkov in ponovni uporabi informacij iz javnega sektorja ter s promocijo množičnih, povezanih in odprtih podatkov.

- 6 Urbana agenda EU bo temeljila na načelu celostnega pristopa k trajnostnemu urbanemu razvoju kot vodilnemu načelu za doseganje ciljev treh stebrov politike. Poleg organizacij, omenjenih v Dogovoru iz Amsterdama, bodo v urbano agendo EU vključene tudi evropske politike, akti, platforme in programi, na primer priložnosti, ki jih ponuja kohezijska politika, vključno z njenim področjem trajnostnega urbanega razvoja⁶, inovativnimi ukrepi v mestih (UIA), URBACT, ESPON, 'Konvencija županov', Civitas 2020, RFSC (referenčni okvir za trajnostna mesta), EUKN. V celoti bo izkoristila Evropsko partnerstvo za inovacije 'Pametna mesta in skupnosti', ki ga je ustanovila Komisija.
- 7 Urbana agenda EU bo spodbujala skladnost med urbanih zadevami in teritorialno kohezijo, kot je določeno v Teritorialni agendi 2020. Ministre, pristojne za teritorialno kohezijo in urbane zadeve, bodo generalni direktorji, pristojni za urbane zadeve (GD za urbane zadeve), redno obveščali o napredku urbane agende EU.
- 8 Urbana agenda EU bo pripomogla k uresničevanju Agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, zlasti cilja 11 'zagotoviti odprta, varna, prožna in trajnostna mesta in naselja' in globalne 'Nove urbane agende' kot dela procesa Habitat III.
- 9 Urbano agendo EU je treba izvajati popolnoma pregledno. Vsi zainteresirani morajo imeti enak dostop do informacij o dejanskem stanju urbane agende in enake možnosti prispevati k urbani agendi EU.

5 Financiranje je tukaj opredeljeno kot zagotavljanje finančnih sredstev in/ali instrumentov za financiranje neke potrebe, programa ali projekta.

6 7. člen Uredbe ESRR 1301/3013

II Prednostne teme in presečne teme urbane agende EU

Ministri soglašajo:

10 Ob upoštevanju prednostnih nalog Strategije Evrope 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast je začetni seznam prednostnih tem urbane agende EU tak (v naključnem vrstnem redu; za okvirni opis tem glej program dela urbane agende EU):

- 10.1 vključevanje migrantov in beguncev,
- 10.2 kakovost zraka,
- 10.3 revščina v mestih,
- 10.4 stanovanja,
- 10.5 krožno gospodarstvo,
- 10.6 delovna mesta in veščine v lokalnem gospodarstvu,
- 10.7 prilagajanje podnebnim spremembam (vključno z rešitvami zelene infrastrukture),
- 10.8 energetska tranzicija,
- 10.9 trajnostna raba prostora in sonaravne rešitve,
- 10.10 urbana mobilnost,
- 10.11 digitalna tranzicija,
- 10.12 inovativna in odgovorna javna naročila.

11 Te prednostne teme bodo podlaga za izvajanje ukrepov urbane agende EU (kot so navedeni pod točkami 14b, c in d).

12 Zaradi zapletenosti urbanih izzivov je treba združevati različne vidike politike, saj se s tem izognemo nasprotno delujočim posledicam, posegi v urbana območja pa postanejo učinkovitejši. V skladu s pristojnostmi in odgovornostmi različnih udeležencev in ob upoštevanju dejstva, da EU pri nekaterih od teh vprašanj nima pristojnosti, bodo partnerstva obravnavala pomembnost teh presečnih vprašanj za izbrane prednostne teme:

- 12.1 učinkovito upravljanje mest, vključno z udeležbo državljanov in novimi modeli upravljanja;
- 12.2 upravljanje prek upravnih meja in medobčinsko sodelovanje: sodelovanje med mesti in podeželjem, sodelovanje med mesti in čezmejno sodelovanje; povezovanje s prostorskim razvojem in Teritorialno agendo 2020 (uravnoteženi prostorski razvoj);
- 12.3 preudarno in strateško urbanistično načrtovanje (povezovanje z regionalnim načrtovanjem, vključno s 'strategijami pametne specializacije pri raziskavah in razvoju' (RIS3) in uravnoteženim prostorskim razvojem, s pristopom, ki izhaja iz prostora in potreb ljudi;
- 12.4 celostni pristop, ki temelji na sodelovanju;
- 12.5 inovativni pristopi, vključno s pametnimi mesti;

- 12.6 vpliv na družbene spremembe, vključno s spremembami vedenja, ki med drugim spodbuja enak dostop do informacij, enakost spolov in krepitev vloge in položaja žensk;
- 12.7 izzivi in priložnosti malih in srednje velikih urbanih območij in policentrični razvoj;
- 12.8 urbana regeneracija, vključno s socialnimi, ekonomskimi, okoljskimi, prostorskimi in kulturnimi vidiki, ki je povezana tudi s prenovo degradiranih območij s ciljem omejevanja porabe nepozidanih površin;
- 12.9 prilagajanje na demografske spremembe, priseljevanje in izseljevanje;
- 12.10 zagotavljanje ustreznih javnih storitev splošnega pomena (v smislu člena 14 PDEU v povezavi s protokolom št. 26);
- 12.11 mednarodna razsežnost: povezava z Novo urbano agendo (Habitat III) OZN (o kateri se je treba še dogovoriti), cilji trajnostnega razvoja (CTR, Agenda o trajnostnem razvoju do leta 2030) OZN in Pariškim sporazumom o podnebnih spremembah iz decembra 2015.

III Okvir delovanja urbane agende EU

Ministri soglašajo:

- 13 Urbana agenda EU vsebuje usklajene ukrepe ključnih evropskih akterjev. Gre za novo obliko neformalnega sodelovanja na več ravneh, kjer države članice, regije, predstavniki mestnih oblasti, Evropske komisije, Evropskega parlamenta, svetovalnih teles EU (OR, EESO), EIB in drugi ustreznih akterji sodelujejo kot partnerji.
- 14 Ukrepi, izvedeni na podlagi urbane agende EU, spadajo v te skupine:
- a *teme* – v središču urbane agende EU bo omejeno število prednostnih tem (glej II. poglavje);
 - b *horizontalno in vertikalno usklajevanje* – tematska partnerstva so nov instrument za večstopenjsko in medsektorsko (horizontalno in vertikalno) sodelovanje, ki daje učinkovitejše rešitve za urbane izzive in zagotavlja bolj celosten pristop na ravni urbanih območij;
 - c *presoje vplivov* – za zmanjšanje nasprotujočih si vplivov zakonodaje EU na urbana območja in težavnega izvajanja na lokalni in regionalni ravni je treba pri ocenjevanju prostorskih vplivov raziskati, ali se da pri temah, pomembnih za urbana območja, uporabiti boljše metode, pa tudi posebne pripomočke. To lahko storimo tako, da pri oblikovanju politike EU in zakonodajnem postopku bolj upoštevamo morebitni vpliv zakonodaje EU na urbana območja;
 - d *znanje* – izmenjava znanja in izkušenj, pa tudi spremljanje rezultatov na urbanih območjih bo osrednjega pomena pri izboljševanju in presojanju vplivov urbane agende EU in ustreznih ukrepov EU. Zato potrebujemo bolj zanesljive podatke o urbanih območjih, moramo pa si jih tudi izmenjevati, pri tem pa upoštevati ustrezno zakonodajo EU o varstvu podatkov, potrebo po zmanjšanju upravnih bremen in raznovrstnost mestnih oblasti.

Konkretni ukrepi v teh skupinah so navedeni v delovnem programu urbane agende EU.

- 15 Upravljanje urbane agende EU bo potekalo tako:

Dejavnosti urbane agende EU bodo usklajevane na sestankih GD za urbane zadeve. GD za urbane zadeve bodo:

- a zagotovili, da so ukrepi organizirani tako, da so pregledni, da jih zasnujejo in podpirajo (predstavniki) držav članic, mestnih oblasti in Evropske komisije, da se medsebojno krepijo in da kar najučinkoviteje vplivajo na oblikovanje politike EU;
- b poročali na neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za urbane zadeve in teritorialno kohezijo;
- c spremljali napredek ukrepov urbane agende EU;
- d partnerstvom dajali povratne informacije o akcijskih načrtih;
- e dajali neformalne smernice za nadaljnji razvoj urbane agende EU;
- f ovrednotili zdajšnji in prihodnji nabor ukrepov urbane agende EU najpozneje do leta 2020;
- g pregledali začetni seznam prednostnih tem, ki ga bodo revidirali na neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za urbane zadeve.

Okvir delovanja urbane agende EU je podrobneje opisan v delovnem programu. GD za urbane zadeve bodo na sestankih pregledali delovni program in predlagali spremembe ministrom, pristojnim za urbane zadeve, v odobritev. Poročilo o spremembah bodo oddali svetu za splošne zadeve (SSZ).

IV Partnerstva

Ministri soglašajo:

- 16 Partnerstva so ključni mehanizem za izvajanje v okviru urbane agende EU.
- 17 Cilj partnerstev je vzpostavitev večstopenjskega in medsektorskega upravljaljskega, odprtega in preglednega pristopa z namenom uresničevanja širšega cilja urbane agende EU, kot je naveden v I. delu in utemeljen na močnem sodelovanju strokovnih delavcev iz mestnih oblasti. Metoda dela partnerstva je podrobneje razložena v delovnem programu.
- 18 Partnerstva morajo za zagotovitev pravih poudarkov in resničnega učinka v praksi delovati od spodaj navzgor in med drugim analizirati konkretne primere v urbanih območjih, ki ponazarjajo ozka grla in možnosti.
- 19 Vsako partnerstvo bo oblikovalo akcijski načrt s konkretnimi predlogi za boljše pravno urejanje, boljše financiranje in boljše znanje, povezanimi s temo partnerstva, ki lahko štejejo za nezavezujoče prispevke k snovanju prihodnjih in pregledu obstoječih instrumentov, pobud in zakonodaje EU.
- 20 Evropski komisiji bomo predložili v obravnavo prispevke partnerstev za prihodnje in veljavne predpise EU, ki vplivajo na mesta, po prejemu neformalnih navodil GD za urbane zadeve. Poleg tega se lahko s temi predlogi seznanijo prihodnja predsedstva EU, ki jih nato lahko vključijo v svoje delovne programe.
- 21 Sodelovanje v partnerstvih je prostovoljno.

V Države članice

Ministri soglašajo:

- 22 Da bodo sprejeli ustrezne ukrepe za izvajanje urbane agende EU in pri njenem izvajanju po potrebi angažirali ustrezne organe na vseh ravneh upravljanja glede na njihove pristojnosti in v skladu z načelom subsidiarnosti.
- 23 Da bi morali biti ustrezni ključni partnerji, vključno s predstavniki mestnih in regionalnih organov, bolje vključeni v pripravo in vrednotenje politike EU, in sicer prek obstoječih možnosti za posvetovanje, ki so na voljo državam članicam.
- 24 Da bodo okrepili dialog z Evropsko komisijo o načinih izboljšanja izmenjave podatkov o urbanih območjih na ravni EU (vključno z Urban Audit), pri tem pa upoštevali potrebo po kar največjem zmanjšanju upravnih bremen.
- 25 Da si bodo glede na ustreznost in v skladu z načelom sorazmernosti prizadevali za izboljšanje zbirke znanja o problematiki urbanega razvoja in za ustrezno zbiranje podatkov, ki se nanašajo na različne vrste urbanih enot na ravni EU, pri tem pa upoštevali, da je treba čim bolj zmanjšati upravna bremena ter izkoristiti obstoječa orodja in instrumente.
- 26 Da bodo pri razpravi o izboljšanju obstoječih instrumentov kohezijske politike in drugih politik EU, katerih cilj je urbani razvoj, širša in učinkovitejša raba finančnih instrumentov pri mestnih oblasteh in uporaba evropskega sklada za strateške naložbe v zvezi s financiranjem na urbanih območjih, sodelovali z mestnimi in regionalnimi oblastmi, Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom, OR in EIB, ob tem pa upoštevali načelo sorazmernosti. Sem spada poenostavitev pravil v programih in instrumentih financiranja.
- 27 Da morajo o urbani agendi EU redno razpravljati ministri, pristojni za urbane zadeve, najbolje vsaj vsakih 18 mesecev.
- 28 Da upoštevajo sklepe Sveta z dne 12. maja 2016 o Novi urbani agendi, pripravljene v okviru tretje konference Združenih narodov o stanovanjih in trajnostnem urbanem razvoju (Habitat III).

VI Mestne oblasti

Ministri soglašajo:

- 29 Da so mestne oblasti vabljeni k dejavnemu udejstvovanju pri urbani agendi EU in k zagotavljanju potrebnega strokovnega znanja in izkušenj pri vseh ukrepih urbane agende EU, saj imajo bistveno vlogo v urbani agendi EU, zagotavljajo politično vodenje na lokalni ravni in bistvene vpoglede glede potreb, pa tudi strokovno znanje in izkušnje o tem, kako se najbolje spopasti z izzivi, s katerimi se soočajo.
- 30 Da bodo mestne oblasti spodbujali, naj izkoristijo znanje in zmožnosti specializiranih mestnih omrežij EU v ustreznih partnerstvih.
- 31 Da bodo pozvali mestne oblasti, naj še naprej sodelujejo z regionalnimi oblastmi, zasebnim sektorjem, lokalnimi skupnostmi, institucijami znanja in civilno družbo pri uresničevanju urbane agende EU.
- 32 Da bodo OR kot svetovalni organ EU, ki formalno zastopa regije in občine na ravni EU, pozvali, naj prispeva k nadaljnji krepitvi urbane agende EU.
- 33 Da bodo EUROCITIES, CEMR in druge organe, ki zastopajo mestne oblasti, pozvali k neposrednemu sodelovanju pri nadaljnji krepitvi urbane agende EU in izmenjavi dobrih praks ter uporabi rezultatov ukrepov urbane agende EU, zlasti dela partnerstev.
- 34 Da bodo spodbujali mreženje in izmenjavo znanja med mestnimi oblastmi na urbanih območjih vseh velikosti in med različnimi ravnmi upravljanja.

VII Evropska komisija

Ministri soglašajo:

- 35 Da so zadovoljni z napredkom Evropske komisije, prikazanim v delovnem dokumentu služb Komisije o izidih javnega posvetovanja o glavnih značilnostih urbane agende EU.
- 36 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj si v okviru svojih proračunov dejavno prizadeva za nadaljevanje pospešenega izvajanja urbane agende EU, pri čemer naj med drugim od 1. januarja 2017 naprej zagotavlja tudi osnovno tehnično pomoč za partnerstva.
- 37 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj svoje ukrepe za krepitev mestne razsežnosti politik EU uskladi z urbano agendo EU.
- 38 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj dodatno izboljša usklajevanje in poenostavi politike, ki neposredno ali posredno vplivajo na urbana območja, z namenom izboljšanja medsebojnega dopolnjevanja politik in krepitev mestne razsežnosti, zlasti na področjih boljšega pravnega urejanja, boljšega financiranja in boljšega znanja.
- 39 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj ustvari enotno kontaktno točko za zadeve v zvezi z urbano agendo EU in mestno razsežnostjo politik EU ter tako urbanim območjem in deležnikom olajša dostop do celovitih, zanesljivih in področju prilagojenih informacij.
- 40 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj glede na ustreznost podpre izvajanje različnih ukrepov urbane agende EU, zlasti delo v okviru partnerstev, ter tako zagotovi stalnost, povezanost in usklajenost urbane agende EU.
- 41 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj pri oblikovanju ustreznih predlogov in pri pregledu zakonodaje, instrumentov in pobud EU, spoštuje mestno raznovrstnost in pregledno, ter kadar je to ustrezno, upošteva rezultate in priporočila partnerstev, potem ko svoje mnenje o njih izrazijo GD za urbane zadeve.
- 42 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj redno, prvič pa v letu 2017, obvešča Svet o izvajanju in rezultatih urbane agende EU.
- 43 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj pri oblikovanju novih političnih in zakonodajnih pobud ter vrednotenju strategij, politik in zakonodaje EU nadaljuje delo z mestnimi oblastmi in organizacijami, ki jih zastopajo, in v ta namen izkoristi različne možnosti za posvetovanje in pridobivanje povratnih informacij.
- 44 Da pozivajo Evropsko komisijo, naj z uporabo razpoložljivih orodij in intenzivnejšim sodelovanjem deležnikov v okviru presoje vplivov še naprej preučuje izboljšane ocene vplivov za urbana območja, kadar je to ustrezno. Če te presoje vplivov uporabimo sorazmerno, so lahko pomembni instrumenti za boljše vključevanje mestne in prostorske razsežnosti v nove pobude EU v skladu s cilji agende za boljše pravno urejanje.

VIII Evropski parlament

Ministri soglašajo:

- 45 Da se zahvaljujejo Evropskemu parlamentu za dejavni prispevek k urbani agendi EU in da bodo spodbujali nadaljnje sodelovanje na tem področju z odborom za regionalni razvoj (REGI) in medskupino URBAN, pa tudi z drugimi odbori in medskupinami, katerih naloge imajo jasno mestno razsežnost.
- 46 Da so zadovoljni, da Evropski parlament poudarja uporabo boljšega pravnega urejanja v zvezi s krepitvijo mestne razsežnosti v politiki EU.
- 47 Da Evropski parlament pozivajo, naj v razpravah ustreznih odborov v zvezi z pomembno novo in veljavno zakonodajo EU, kadar je to ustrezno, upošteva rezultate in priporočila partnerstev, potem ko bodo svoje mnenje o njih dali GD za urbane zadeve.

IX Evropska investicijska banka (EIB)

Ministri soglašajo:

- 48 Da ima EIB tudi v sodelovanju z drugimi finančnimi institucijami in državnimi bankami za spodbudo pomembno vlogo pri financiranju naložb na področjih, ki jih zajema urbana agenda EU, pri kombiniranju nepovratnih sredstev in posojil za naložbe v mestih in pri svetovanju državam članicam in mestom o pripravi mestnih projektov in o finančnih instrumentih.
- 49 Da EIB pozivajo, naj v sodelovanju z Evropsko komisijo podpre vzpostavitev boljših pristopov financiranja v zvezi z mesti, tudi s finančnimi instrumenti.
- 50 Da EIB pozivajo k sodelovanju pri delu partnerstev, zlasti glede boljšega financiranja in boljšega znanja.
- 51 Da EIB pozivajo, naj po potrebi ustrezno upošteva rezultate urbane agende EU v svojih posojilih za mesta, pri kombiniranju nepovratnih sredstev in posojil ter pristopu svetovalnih storitev v zvezi z mesti, pri tem pa se zaveda, da mora podpirati strategije trajnostnega urbanega razvoja in ne sme ogroziti svoje finančne discipline.

X Civilna družba, institucije znanja in podjetja

Ministri soglašajo:

- 52 Da priznavajo zmožnost civilne družbe za soustvarjanje inovativnih rešitev za urbane izzive, kar lahko pripomore k oblikovanju javne politike na vseh ravneh upravljanja in okrepi demokracijo v EU.
- 53 Da pozivajo EESO, naj v okviru svojih pristojnosti prispeva k nadaljnjemu razvoju urbane agende EU.
- 54 Da organizacije civilne družbe, institucije znanja in podjetja povabijo k svetovanju pri vseh ukrepih v okviru urbane agende EU, katerih cilj je boljše pravno urejanje, boljše financiranje in boljše znanje.

Priloga

Dogovor iz Amsterdama

Seznam referenčnih dokumentov

Dogovor iz Amsterdama temelji na seznamu dokumentov, sprejetih na neformalnih srečanjih ministrov, pristojnih za teritorialno kohezijo in/ali urbane zadeve:

- 'Evropske prostorsko razvojne perspektive - za uravnoveženi in trajnostni razvoj ozemlja Evropske unije', dogovorjeno na neformalnem Svetu ministrov Evropske unije, pristojnih za prostorsko načrtovanje, v Potsdamu maja 1999.
- 'Akcijski program iz Lilla', sprejet na neformalnem Svetu ministrov, pristojnih za urbane zadeve, ki je potekal 3. novembra 2000 v Lillu.
- 'Skupna načela urbanega razvoja (Urban Acquis)', sprejeta na neformalnem Svetu ministrov, pristojnih za teritorialno kohezijo, ki je potekal 29. novembra 2004 v Rotterdamu.
- 'Bristolski sporazum', sprejet na neformalnem Svetu ministrov, pristojnih za trajnostne skupnosti, ki je potekal 6. in 7. decembra 2005 v Bristolu.
- 'Teritorialna agenda EU – za bolj konkurenčno in trajnostno Evropo različnih regij', sprejeta na neformalnem Svetu ministrov, pristojnih za prostorsko načrtovanje in urbani razvoj, ki je potekal 24. in 25. maja 2007 v Leipzigu.
- Leipziška listina o trajnostnih evropskih mestih, ki je bila sprejeta 24. in 25. maja 2007 v Leipzigu na neformalnem zasedanju Sveta ministrov, pristojnih za urbani razvoj.
- 'Marsejska deklaracija', sprejeta na neformalnem Svetu ministrov, pristojnih za urbani razvoj, ki je potekal 25. novembra 2008.
- Deklaracija iz Toleda, sprejeta 22. junija 2010 v Toledu na neformalnem zasedanju Sveta ministrov, pristojnih za urbani razvoj.
- Teritorialna agenda Evropske unije 2020, sprejeta 19. maja 2011 v mestu Gödöllő na neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za prostorsko načrtovanje in prostorski razvoj.
- 'Časovni načrt' za izvajanje nove teritorialne agende, sprejete med poljskim predsedovanjem novembra 2011.
- Deklaracija ministrov o uvajanju urbane agende EU, ki so jo ministri EU, pristojni za teritorialno kohezijo in urbana vprašanja, 10. junija 2015 sprejeli na neformalnem srečanju v Rigi.

Drugi medvladni dokumenti

- Lizbonska pogodba, ki spreminja Pogodbo o Evropski uniji in Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki je bila podpisana v Lizboni 13. decembra 2007 in je začela veljati 1. decembra 2009.
- Resolucija Sveta z dne 12. februarja 2001 o arhitekturni kakovosti v mestnem in podeželskem okolju (2001/C 73/04).
- Strategija 'EVROPA 2020', ki jo je Evropska komisija odobrila 17. junija 2010 po sporočilu Komisije 'EVROPA 2020: strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast' z dne 3. marca 2010 (COM(2010)2020); in prenovljena 'Strategija trajnostnega razvoja EU', ki jo je 15. in 16. junija 2006 sprejel Evropski svet.
- Sklepi Sveta za splošne zadeve iz novembra 2014 (32. točka).

Na tem seznamu so navedeni pomembni referenčni dokumenti za Dogovor iz Amsterdama in razvoj urbane agende EU. Če je posamezni dokument vključen v seznam, to ne pomeni, da je njegova vsebina potrjena:

Sklepi predsedstva

- Sklepi predsedstva, sprejeti na neformalnem srečanju generalnih direktorjev, pristojnih za teritorialno kohezijo/prostorski razvoj in urbani razvoj, ki je potekal 21. novembra 2013 v Vilni.
- Sklepi predsedstva, sprejeti 24. in 25. aprila 2014 v Atenah na neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za kohezijско politiko.
- Sklepi predsedstva ob predsedovanju Luksemburga Svetu Evropske unije ob neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za teritorialno kohezijo in urbano politiko (26. in 27. novembra 2015).

Evropska komisija

- Sporočilo Komisije z dne 6. maja 1997 z naslovom 'K agendi urbanih območij v Evropski uniji' (COM(1997)0197).
- Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Odboru regij in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru z naslovom 'Zelena knjiga o teritorialni koheziji: teritorialna raznolikost kot prednost' z dne 6. oktobra 2008 (COM(2008)0616).
- Delovni dokument generalnega direktorata za regionalno politiko 'Spodbujanje mestne razsežnosti – analiza programov dela, sofinanciranih iz evropskega sklada za regionalni razvoj (2007–2013)', iz novembra 2008; in priložnik Komisije 'Mestna razsežnost v politikah Skupnosti v obdobju 2007–2013', posodobljen decembra 2009.
- Poročilo Komisije z naslovom '*Cities of tomorrow: Challenges, visions, ways forward*' (Mesta prihodnosti: izzivi, vizije, poti naprej), Bruselj, oktober 2011.
- Sporočilo Komisije z dne 18. julija 2014 o mestni razsežnosti politik EU – glavne značilnosti urbane agende EU (COM(2014)0490).
- Sporočilo Komisije z dne 16. decembra 2014 z naslovom 'Delovni program Komisije 2015' (COM(2014)0910).
- Sporočilo Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij; Delovni program Komisije 2015; Nov začetek (COM (2014)910).
- Delovni dokument služb Komisije 'Izidi javnega posvetovanja o glavnih značilnostih urbane agende EU' (SWD(2015) 109 final/2).
- Poročilo Komisije z naslovom '*Cities of tomorrow: Investing in Europe*' (Mesta prihodnosti: vlaganje v Evropo), Bruselj, 17. in 18. februar 2014.
- Boljše pravno urejanje za boljše rezultate – agenda EU (COM(2015) 215 final).

Evropski parlament

- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 24. marca 2009 o Zeleni knjigi o teritorialni koheziji in napredku razprave o prihodnji reformi kohezijske politike (2008/2174(INI)); Poročilo Evropskega parlamenta z dne 24. marca 2009 o urbani razsežnosti kohezijske politike v novem programskem obdobju (2008/2130(INI)).
- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 23. junija 2011 o evropski urbani agendi in njeni prihodnosti v kohezijški politiki.
- Resolucija Evropskega parlamenta z dne 9. septembra 2015 o mestni razsežnosti politik EU (2014/2213(INI)).

EESO in OR

- Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z dne 21. septembra 2011 'Metropolitanska območja in mestne regije v okviru strategije Evropa 2020'.
- Mnenje Odbora regij z dne 25. junija 2014 'Na poti k celostni urbani agendi EU'.
- Mnenje Evropskega odbora regij 'Za boljše izvajanje Teritorialne agende Evropske unije 2020', 17. aprila 2015.
- Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora 'Urbana agenda EU – krepitev mestne razsežnosti oblikovanja politike EU za učinkovitejše izvajanje strategije Evropa 2020', 23. aprila 2015.
- Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora 'Prihodnost urbane agende EU z vidika civilne družbe' (raziskovalno mnenje na zaprosilo nizozemskega predsedstva Sveta EU), 17. februarja 2016.
- Mnenje Evropskega odbora regij 'Konkretni koraki za izvajanje urbane agende EU' (na zaprosilo nizozemskega predsedstva Sveta EU), 8. aprila 2016.

Drugo

- Evropska listina o urbanih okoljih, sprejeta na konferenci Sveta Evrope dne 18. marca 1992, na seji, ki je potekala med rednim plenarnim zasedanjem Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti (CLRAE) od 17. do 19. marca 1992 v Strasbourg.
- Evropska listina o urbanih okoljih II. – Manifest nove urbanosti, ki ga je Kongres lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope (CLARE) sprejel na 15. plenarnem zasedanju 29. maja 2008 v Strasbourg.
- Strateški okvir EURO CITIES 2014–2020: za urbano agendo EU, december 2014.
- Prispevek CEMR k urbani agendi, februar 2014.
- Dunajska deklaracija županov glavnih mest EU 'Močan glas v Evropi', 21. aprila 2015.
- Dokument o stališču CEMR, 'Prostorski razvoj – urbana agenda EU naj spodbuja praktične ukrepe lokalnih oblasti', december 2015.
- Deklaracija županov glavnih mest o urbani agendi EU in begunski krizi, 21. aprila 2016.
- Agenda evropskih oblikovalcev mest, maj 2016.

Delovni program urbane agende EU

V delovnem programu urbane agende EU je podrobno opisan okvir delovanja urbane agende EU: metoda dela, konkretni ukrepi in teme urbane agende EU. Delovni program podpira Dogovor iz Amsterdama, o katerem so se dogovorili na neuradnem srečanju ministrov EU, pristojnih za urbane zadeve, 30. maja 2016 v Amsterdamu.

Generalni direktorji, pristojni za urbane zadeve (GD za urbane zadeve) bodo na sestankih pregledali delovni program in predlagali spremembe ministrom, pristojnim za urbane zadeve, v odobritev. Poročilo o spremembah bodo oddali Svetu za splošne zadeve (SSZ).

Vsebina

- A Upravljanje urbane agende EU
- B Začetni seznam prednostnih tem
- C Opis ukrepov v okviru urbane agende EU
- D Način dela partnerstev

A Upravljanje urbane agende EU

Poleg III. dela dogovora o okviru delovanja urbane agende EU je upravljanje urbane agende EU opredeljeno tudi v delovnem programu:

GD za urbane zadeve

Dejavnosti urbane agende EU bodo na sestankih uskladili GD za urbane zadeve. Kadar bodo na sestankih GD obravnavali vprašanja, povezana z urbano agendo EU, bodo pri tem sodelovale tudi države članice, Evropska komisija, OR, CEMR in EUROCITIES, da bodo upoštevane različne ravni urbane agende EU. Partnerske države, EESC, EP, EIB, URBACT, ESPON in EUKN na sestankih GD sodelujejo kot opazovalci. Predsedstvo Sveta EU lahko kot opazovalce povabi tudi druge deležnike.

Kadar bodo na sestankih GD za urbane zadeve razpravljali o urbanih temah, povezanih z urbano agendo EU, ga bo pripravila in organizirala država članica EU, ki predseduje Svetu EU in ki bo srečanje vodila skupaj s Komisijo.

Skupina za urbani razvoj

Skupina za urbani razvoj (UDG) je neformalni svetovadni organ GD za urbane zadeve. Da bo lahko zagotovila avtonomijo predsedstva Svetu EU pri določanju lastnih prednostnih nalog in zagotovila neprekinjeno izvajanje urbane agende EU, bo imela Skupina za urbani razvoj dvojni namen: razpravljati o mestnih vprašanjih na splošno na medvladni ravni in svetovati GD za urbane zadeve o urbani agendi EU. Kadar bo to potrebno, bo sestanek Skupine za urbani razvoj razdeljen na dva različna dela v skladu z omenjenimi cilji.

V okviru urbane agende EU bo UDG delovala kot posvetovalni in nadzorni organ GD.

Pri obravnavi vprašanj, povezanih z urbano agendo EU, bodo v Skupini za urbani razvoj tudi ustrezni predstavniki držav članic (domači strokovnjaki za urbane zadeve), Evropske komisije, Evropskega parlamenta, svetovalnih teles EU (OR, EESF), EIB in mestnih oblasti (CEMR, EUROCITIES), da bodo upoštevane različne ravni urbane agende EU. Partnerske države, URBACT, ESPON in EUKN v Skupini za urbani razvoj sodelujejo kot opazovalci. Predsedstvo Sveta EU lahko kot opazovalce povabi tudi druge deležnike.

Pri razpravi o urbanih temah, povezanih z urbano agendo EU, bo Skupino za urbani razvoj pripravila in organizirala država članica EU, ki predseduje Svetu EU in ki bo zasedanje vodila skupaj s Komisijo.

Smernice

DG za urbani razvoj bodo pripravili nezavezujoče smernice za ukrepe iz urbane agende EU po nasvetu Skupine za urbani razvoj. Te neformalne smernice se oblikujejo soglasno.

B Začetni seznam prednostnih tem

Seznam je sestavljen na podlagi ankete med državami članicami in predstavniki mestnih in regionalnih oblasti, ki jo je julija 2015 izvedla Nizozemska, in ob upoštevanju delovnega dokumenta služb Komisije ('Rezultati javnega posvetovanja o glavnih značilnostih urbane agende EU' SWD(1025) 109 final/2), objavljenega 27. maja 2015, pa tudi rezultatov tematskih delavnic na to temo (ki jih je Evropska komisija organizirala septembra 2015). Prednostne teme so v skladu z medvladnimi dokumenti, omenjenimi v prilogi.

Seznam je bil predstavljen na sestanku GD za urbane zadeve v Luxembourgju oktobra 2015, kjer so se z njim načeloma strinjali.

Teme so bile izbrane po naslednjem izboru meril:

- zahtevati morajo povezano delovanje na ravni EU in sodelovanje na več ravneh;
- imajo jasno podporo držav članic, Evropske komisije in mestnih oblasti;
- obravnavajo glavne izzive urbanih območij;
- omogočajo konkretne rezultate v razumnem časovnem okviru;
- spodbujajo cilje EU 2020.

Ta seznam lahko soglasno preučijo na sestankih GD za urbane zadeve, pregledajo in popravijo pa ga na neformalnem srečanju ministrov, pristojnih za urbane zadeve. GD za urbane zadeve bodo na sestankih vsako leto pregledali seznam tem in zagotovili smernice. Vsak član GD lahko predloži podrobni svetovalni predlog za pregled in spremembo seznama na podlagi zgornjih meril. V vsakem primeru se bo vsako od partnerstev pri svojem delu ukvarjalo zlasti z ukrepi za boljšo uporabo predpisov in financiranja v EU v zvezi z urbanih območij ter s predstavitvijo in izmenjavo dobrih praks, znanja in dokazov o delujočih rešitvah. Partnerstva ne bodo oblikovala ukrepov, zaradi katerih bi bilo treba sprejeti nove predpise EU in ustvariti nova ali povečati finančna sredstva.

Predstavitve začetnega seznama prednostnih tem (v naključnem vrstnem redu) so namenjene le ponazoritvi in razpravi. Opisi nikakor ne bodo omejevali prihodnjega dela ali prihodnjih partnerstev.

1 Vključevanje migrantov in beguncev

Cilji so obvladovanje vključevanja prihajajočih migrantov in beguncev (z območij zunaj EU) in oblikovanje okvira njihovega vključevanja na temelju pripravljenosti in zmožnosti za vključevanje v lokalnih skupnostih. To bo zajemalo: nastanitev, kulturno vključevanje, izvajanje javnih storitev, družbeno vključevanje, izobraževanje in ukrepe na trgu dela, priložnosti druge in tretje generacije, prostorsko ločevanje.

2 Kakovost zraka

Cilj je uresničiti sisteme in politike za zagotavljanje dobre kakovosti zraka za zdravje ljudi. To bodo zakonodajni in tehnični vidiki, povezani s širokim naborom virov onesnaževanja, kot so avtomobili, industrija, kmetijske dejavnosti itd.

3 Revščina v mestih

Cilja sta zmanjšanje revščine in izboljšanje vključevanja revnih oziroma tistih, ki jih ogroža revščina, v prikrajšanih soseskah. Revščina v mestu se nanaša na vprašanja, povezana s strukturno zgoščenostjo revščine v prikrajšanih soseskah, in rešitve, ki jih je treba oblikovati in uporabiti s celostnim pristopom:

- rešitve, ki temeljijo na prostoru: urbana regeneracija prikrajšane soseske;
- rešitve, ki temeljijo na ljudeh: družbenoekonomsko vključevanje ljudi, ki živijo v soseskah.

Poudarek bo na prostorski zgoščenosti strukturne revščine v prikrajšanih soseskah (in regeneraciji teh območij) in na revščini otrok.

4 Stanovanja

Cilj je zagotoviti cenovno dostopna stanovanja dobre kakovosti. V ospredju bodo javno dostopna stanovanja, pravila glede državnih pomoči in splošna stanovanjska politika.

5 Krožno gospodarstvo

Cilj je povečati ponovno uporabo, popravilo, obnovo in recikliranje obstoječih materialov in izdelkov za spodbujanje nove rasti in zaposlitvenih možnosti. Z dodatnimi ukrepi za povečanje produktivnosti virov za 30 % do leta 2030 bi lahko na primer povečali BDP za skoraj 1 %, pri tem pa ustvarili dva milijona dodatnih delovnih mest. V ospredju bodo ravnanje z odpadki (spreminjanje odpadkov v vir), ekonomija delitve in učinkovita raba virov.

6 Delovna mesta in veščine v lokalnem gospodarstvu

Cilji so blaginja in napredek ter nizka brezposelnost. V ospredju bodo: (a) pridobivanje in ohranjanje podjetij, (b) ustanavljanje novih podjetij, (c) lokalna proizvodnja in poraba, (d) podpiranje novih načinov dela in (e) zagotavljanje, da znanja in veščine izpolnjujejo potrebe.

7 Prilagajanje podnebnim spremembam (vključno z rešitvami zelene infrastrukture)

Cilja sta predvideti škodljive vplive podnebnih sprememb in sprejeti ustrezne ukrepe za preprečevanje ali zmanjšanje škode, ki jo lahko povzročijo na urbanih območjih. V ospredju bodo ocena ranljivosti, odpornost proti podnebnim spremembam in obvladovanje tveganj (vključno z družbeno razsežnostjo strategij za prilagajanje na podnebne spremembe).

8 Energetska tranzicija

Cilj je doseči dolgoročno strukturno spremembo v energetske sistemih, tj. prehod na energijo iz obnovljivih virov energije in energetske učinkovitost. V ospredju bodo izboljšanje energetske učinkovitosti (tudi v stavbah), spodbujanje inovativnih pristopov za oskrbo z energijo (npr. lokalnih sistemov) in povečanje lokalne proizvodnje energije iz obnovljivih virov.

- 9 Trajnostna raba prostora in sonaravne rešitve
Cilj je zagotoviti, da pri spremembah v urbanih območjih (rast, krčenje in regeneracija) upoštevamo okolje in izboljšujemo kakovost življenja. V ospredju bodo širjenje urbanih območij (suburbanizacija), razvoj degradiranih urbanih območij in renaturacija/ozelenitev urbanih območij.
- 10 Urbana mobilnost
Cilj je trajnostna in učinkovita mobilnost v mestih. V ospredju bodo: javni prevoz, mehka mobilnost (hoja, kolesarjenje, javni prostor) in dostopnost (za invalide, starejše, majhne otroke itd.) in učinkovit prevoz z notranjo (lokalno) in zunanjo (regionalno) povezljivostjo.
- 11 Digitalna tranzicija
Cilj je državljanom ponuditi boljše javne storitve in ustvariti poslovne priložnosti. V ospredju bodo zbiranje podatkov (tudi o lastništvu), boljša uporaba odprtih podatkov, upravljanje podatkov (vključno s sposobnostjo državljanov, mestnih oblasti in vprašanji glede zasebnosti) in digitalne storitve (vključno z novimi tehnologijami) ter dostopnost digitalnih javnih storitev za invalide in starejše občane (v skladu z mednarodnimi standardi WCAG 2.0).
- 12 Inovativna in odgovorna javna naročila
Cilj je uporabiti to močno orodje za obravnavanje družbenih in okoljskih ciljev in narediti več z manjšimi sredstvi. To vključuje inovativne pristope pri naročanju.

C Opis ukrepov v okviru urbane agende EU

Urbano agendo EU bomo izvajali z različnimi povezanimi ukrepi. V štirinajstem odstavku Dogovora iz Amsterdama so omenjene štiri skupine ukrepov: teme, vertikalno in horizontalno usklajevanje, presoje vplivov in znanje. Različni konkretni ukrepi v teh štirih skupinah, katerih cilj je izboljšanje mestne razsežnosti politik EU, so:

- 1 Partnerstva (glej poglavje D).
- 2 V skladu z delovnim dokumentom služb Komisije¹ izboljšati usklajevanje instrumentov in pobud Evropske komisije s/z:
 - a popisom pobud Komisije, povezanih z urbanih zadevami, v izbranih temah urbane agende EU, pri čemer je treba ugotoviti vrzeli, prekrivanja in povezave;
 - b določanjem glavnih akterjev, omrežij in platform v okviru izbranih tem z namenom poenostavljanja sodelovanja in izmenjave dobrih praks.
- 3 Pri ocenjevanju prostorskih vplivov se bo raziskalo, ali je mogoče pri temah, pomembnih za mestne oblasti, uporabiti boljše metode, pa tudi posebne pripomočke tako, da se pri oblikovanju politike EU in pri zakonodajnem postopku bolj upošteva morebiten vpliv zakonodaje EU na urbana območja.

¹ Delovni dokument služb Komisije, 27. junija 2015 (SWD(2015) 109 final/2).

- 4 Usklajevanje inovativnih ukrepov v mestih (UIA) z izbranimi temami za urbano agendo EU, ki ga izvaja Evropska komisija.
- 5 Prispevek URBACT k prednostnim temam z dejavnostmi izmenjave in učenjem prek transnacionalnega mreženja, krepitve moči, izkoriščanja in širjenja znanja o mestih in izkušnjah z njimi.
- 6 Usklajevanje delovanja mreže za urbani razvoj (UDN) Evropske komisije z urbano agendo EU, ki ga izvaja Evropska komisija.
- 7 Znanstveno delo in rešitve v okviru pobude za skupno načrtovanje (JPI) »Urbana Evropa« na področju raziskovanja in inovacij, se bo uporabilo za spodbujanje in izmenjavo z dokazi podprtih predlogov za urbano politiko in projekte v mestih.
- 8 Prispevek posebnih raziskovalnih dejavnosti Evropskega omrežja za spremljanje prostorskega razvoja in kohezije (ESPON) k izbranim temam, kadar je to ustrezno.
- 9 Organizacija neformalnega srečanja ministrov, pristojnih za urbane zadeve, v okviru predsedovanja Svetu EU, o napredku urbane agende EU, ki naj bo vsaj enkrat med vsakim mandatom predsedujoče trojice, na njem pa naj sodelujejo Komisija, Evropski parlament, evropski svetovni organi, EIB, predstavniki mestnih oblasti in ustrezni deležniki.
- 10 Evropska komisija vsaki dve leti še naprej organizira forum CITIES, namenjen razpravi in poročanju o napredku urbane agende EU za široko občinstvo.
- 11 Vzpostavljane primernih orodij in oblik za izvajanje preglednega, vključujočega in učinkovitega uresničevanja urbane agende EU.

Nabor ukrepov lahko proučijo GD za urbane zadeve. Nabor ukrepov bodo pregledali in dopolnili ministri, pristojni za urbane zadeve.

D Način dela partnerstev

I Organizacija

1 Člani

Vsako partnerstvo sestavljajo mestne oblasti (mesta), Evropska komisija, organizacije EU (EIB, EESO, OR), države članice, države partnerice, strokovnjaki, krovne organizacije (npr. EUROCITIES, CEMR), organizacije znanja (npr. URBACT, ESPON, EUKN) in deležniki (NVO, podjetja itd.). Sodelovanje je prostovoljno in odprto za vse zainteresirane, ki so zavezani ciljem² in pripravljene namenjati sredstva, ob upoštevanju potrebe po uravnoteženi sestavi partnerstva, navedeni v nadaljevanju. Pomembno je, da imajo vsi člani partnerstva bogate izkušnje in znanje o obravnavanih temah. Priporočljiva sestava partnerstva: partnerstvo sestavlja od 15 do 20 partnerjev (uravnotežena sestava³).

² Zavezanost se nanaša na potrjevanje, dejavno udeležbo in vodenje s strani ljudi na odgovornih položajih.

³ Uravnoteženost je geografska in med zastopniki Komisije, držav članic, urbanih območij in drugih deležnikov. Pri urbanih območjih naj bodo zastopana tako 'večja' kot 'majhna in srednje velika' mesta.

Partnerji, ki zastopajo mestne oblasti

- a Pet mestnih oblasti, ki jih imenujejo naslednje stranke:
- i države članice, URBACT (po odobritvi odbora za spremljanje) in Odbor regij lahko predlagajo mestne oblasti v imenovanje GD za urbane zadeve, ki izberejo do tri mestne oblasti;
 - ii EUROCITIES in CEMR lahko predlagajo mestne oblasti v imenovanje GD, ki izberejo največ dve mestni oblasti. Za večjo preglednost in bolj uravnoteženo zastopstvo pri procesu imenovanja bosta predloge mestnih oblasti za partnerstvo, preden postanejo dokončne, GD predstavila EUROCITIES in CEMR (s pisnim postopkom, če menijo, da je to potrebno);
 - iii če ni imenovanih dovolj mestnih oblasti, lahko koordinator partnerstva po posvetovanju z drugimi partnerji mestne oblasti predlaga v imenovanje GD (s pisnim postopkom, če je potrebno).
- b EUROCITIES in CEMR lahko v imenovanje predlagata po enega predstavnika sekretariata njenih lastnih organizacij.

Partnerji, ki zastopajo države članice

- c Pet držav članic, o katerih se dogovorijo GD za urbane zadeve.⁴

Partnerji, ki zastopajo Evropsko komisijo

- d Predstavniki ustreznih generalnih direktorats Komisije (število predstavnikov je odvisno od števila generalnih direktorats Komisije, ki morajo sodelovati pri določeni temi).

Partnerji, ki zastopajo deležnike

- e Koordinatorji partnerstev lahko v imenovanje GD za urbane zadeve predlagajo tudi druge osebe, kot so:
- i organi upravljanja ESIS;
 - ii EIB;
 - iii strokovnjaki (npr. univerze);
 - iv NVO/gospodarski in socialni partnerji (na evropski ravni), zlasti EESO/organizacije civilne družbe;
 - v predstavniki zasebnega sektorja.

Opazovalci

- f Poleg tega lahko pri partnerstvu sodelujejo nekateri opazovalci (npr. URBACT, EUKN).

Namesto mestnih oblasti so lahko kot partnerji v partnerstvu na kateri koli način, prikazan pod točko 1.a, predlagane tudi regije, države partnerice, mestni konzorciji ali državne krovne mestne organizacije.

Če partnerstvo na začetku ni popolno, partnerji na prvem sestanku odločijo o načinu iskanja dodatnih partnerjev. To lahko storijo tudi, če člani partnerstva pri delu ne sodelujejo aktivno.

⁴ To ne smejo biti člani UDG, ampak osebe iz držav članic, ki imajo strokovno znanje in izkušnje na področju obravnavane prednostne teme in dovolj pooblastil za odločanje (običajno uslužbenci ministrstva, pristojnega za zadevno temo).

Trajanje: Obdobje, v katerem naj vsako partnerstvo doseže rezultate, je približno tri leta. Po teh treh letih bodo partnerstva predstavila rezultate GD za urbane zadeve. Tematska partnerstva se lahko nato končajo ali nadaljujejo, če je to potrebno in če se tako odločijo partnerji. O vseh institucionalnih spremembah v partnerstvih je treba obvestiti GD za urbane zadeve.

2 Nova partnerstva

Predloge za nova partnerstva je treba predstaviti UDG. UDG nato GD za urbane zadeve svetuje glede predlogov za nova partnerstva. Na sestankih GD za urbane zadeve sklenejo, za katero temo se bo partnerstvo ustanovilo, kadar pa GD menijo, da je to potrebno, o tem odločijo na neformalnem srečanju ministrov za urbane zadeve.

3 Koordinatorji

Partnerstvo takoj po ustanovitvi izbere enega ali dva člana za koordinatorja. Koordinator(ja) vodi(ta) zasedanja partnerstev. Koordinatorji so ključni nosilci izvajanja urbane agende EU. So glavna kontaktna točka za člane partnerstva in druge zainteresirane mestne oblasti, Komisijo in države članice. Partnerstva lahko Komisijo zaprosijo za olajšanje postopka, med drugim glede usklajevanja med partnerstvi, in za pomoč pri nalogah sekretariata ter strokovnem znanju in izkušnjah na ravni EU.

Od koordinatorjev se pričakuje, da bodo krili stroške svojega dela.

Obveznosti koordinatorjev:

- a organizacija sestankov partnerstva: priprava dnevnega reda, pošiljanje vabil, zagotavljanje prostorov za sestanke (na svojem ministrstvu, v mestni hiši itd.), priprava vabil (zunanjim) govornikom, kadar je to primerno, izdelava zapisnika itd.;
- b vodenje sestankov partnerstva;
- c organiziranje dela med sestanki partnerstva (npr. pisno posvetovanje, prošnje za prispevke, priprava dokumentov itd.);
- d so zveza med partnerstvom in mestnimi oblastmi, Komisijo in državami članicami, vključno s skupino UDG in GD za urbane zadeve (ter izdelavo strnjene letnega poročila), pa tudi med širšim naborom deležnikov, kot so mestne oblasti, države članice, ki ne sodelujejo v določenem partnerstvu, in drugimi deležniki (zlasti za obveščanje o napredku in ponujanje možnosti za sodelovanje, npr. s posvetovanji, prek elektronske pošte, z obvestili, konferencami itd.);
- e sodelovanje z drugimi partnerstvi, kadar naj bi to prinašalo dodano vrednost;
- f udeležba in sodelovanje v drugih delovnih skupinah/povezavah;
- g usklajevanje izdelave akcijskega načrta;
- h spremljanje in poročanje o napredku (med drugim tudi na spletni strani (glej drugi odstavek III. poglavja delovnega programa));
- i usklajevanje dela (npr. zagotavljanje, da so prispevki kakovostni in pripravljeni pravočasno, posredovanje pri različnih stališčih z namenom oblikovanja sprejemljivega stališča itd.);
- j usklajevanje komunikacije o ukrepih in rezultatih (prepoznavnost);
- k odgovornost za prenos rezultatov partnerstva na GD za urbane zadeve.

4 Vloga partnerjev:

Partnerji v partnerstvu imajo posebne vloge in naloge:

- a prispevati k izvedenju različnih ukrepov iz akcijskega načrta;
- b sodelovati v tehničnem delu partnerstva z lastnimi sredstvi;
- c prispevati k partnerstvu z lastnim strokovnim znanjem in izkušnjami, a tudi s širšim znanjem organizacije, ki jo zastopajo;
- d sodelovati pri razpravah o partnerstvu na lastnem ozemlju.

II Faze in končni rezultati

1. korak - ugotavljanje stanja

Člani partnerstva najprej ugotovijo, koliko dela je bilo pri prednostni temi že opravljenega (strategije, ukrepi in delovne skupine/povezave, ki se ukvarjajo s temi vprašanji na ravni EU). Ker je cilj ta, da se izognemo podvajanju, namesto tega pa zagotovimo usklajevanje in okrepimo to, kar je bilo že narejeno, je ta korak bistvenega pomena pri odločanju o nadaljnjem ravnanju pri oblikovanju partnerstva (na primer: prilagoditev prednostne teme in ocenjevanje pomena glavnih presečnih vidikov (omenjenih v točki C.1); omejevanje obsega partnerstev; organiziranje dejavnega udeleženja pri obstoječih strategijah, ukrepih in delovnih skupinah/povezavah za zagotavljanje upoštevanja mestne razsežnosti vseh držav članic itd.). V tem koraku člani partnerstva določijo tudi vire financiranja ter strokovnega znanja in izkušenj, ki bi bili lahko na voljo za delovanje partnerstva. Komisija bo prispevala ugotovitve o stanju na ravni EU.

2. korak - pripravljalni ukrepi (ugotavljanje ozkih grl in možnosti)

V drugem koraku člani partnerstva ugotovijo, kje so ozka grla in kakšne so možnosti na področjih, ki naj bodo poudarjena v akcijskem načrtu. Za to bodo potrebni poglobljeno raziskovanje in analize. To lahko poteka na ravni EU, državni ali lokalni ravni. Rezultat bo seznam pripravljalnih ukrepov, potrebnih za opredelitev končnih ukrepov. V partnerstvu bodo upoštevali dostopne podatke iz držav članic, katerih predstavniki niso vključeni v partnerstvo.

3. korak - opredelitev ciljev in končnih rezultatov

V tretjem koraku se člani partnerstva dogovorijo o sklopu ukrepov za reševanje vprašanj v okviru prednostne teme (akcijski načrt). Pri predlaganih ukrepih morajo upoštevati načeli subsidiarnosti in sorazmernosti. Idealno je, če to izvedejo v prvih 6–12 mesecih partnerstva. Za vsako partnerstvo je na voljo vzorčni akcijski načrt, ki naj vključuje:

- a ukrepe, ki so na primer lahko:
 - i oblikovanje predloga za boljšo uporabo ali prilagoditev veljavne zakonodaje in instrumentov financiranja EU;
 - ii izvajanje raziskovalnega projekta za iskanje mogočih rešitev oziroma zapolnjevanja vrzeli v znanju po vsej EU;
- b načrt za vsak ukrep, v katerem so navedeni končni izsledki, ciljni datumi in odgovorna organizacija (npr. Komisija, sodelujoče države članice, mestne oblasti itd.);
- c po potrebi se lahko določijo kazalniki in cilji (a le, če sta akcijski načrt in cilj neposredno povezana).

4. korak - izvajanje akcijskega načrta

V četrtem koraku naj člani partnerstva usklajujejo delo (s ciljem boljšega pravnega urejanja, boljšega financiranja in boljšega znanja) o izvajanju akcijskega načrta s partnerji partnerstva in z drugimi zainteresiranimi deležniki, tj. drugimi državami članicami, mestnimi oblastmi in urbanimi omrežji itd. (po oblikovanju in dogovoru o akcijskem načrtu). Pomembno je, da člani partnerstva vzpostavijo povezave z ustreznimi organi/organizacijami/podjetji/deležniki in delajo popolnoma pregledno.

5. korak - ocena partnerstva

Na sestankih GD za urbane zadeve bodo uskladili oceno dela partnerstva po treh letih ali še prej, če se GD to zdi potrebno. Rezultati se predstavijo na sestankih GD za urbane zadeve. Ocena bo podlaga za druga obstoječa in nova partnerstva in naj vsebuje, če je to primerno, splošne predloge za nadaljnje raziskovanje.

III Praktični napotki

1 Zasedanja in srečanja

V vsakem partnerstvu se odločijo, kako pogosto se bodo sestajali. V fazi ugotavljanja stanja se lahko partnerstvo sestane enkrat na dva meseca. V drugih fazah se lahko partnerstvo sestane vsaj na šest mesecev, da razpravlja o napredku pri akcijskem načrtu. Najbolje je, če sestanki potekajo hkrati z drugimi sestanki ali dogodki (na primer tematskim dogodkom, ki ga organizira ena od delovnih skupin EUROCITIES), ki se dopolnjujejo z drugimi pobudami, širša javnost pa je obveščena o dejanskem stanju partnerstva.

Poleg tega namerava Komisija enkrat letno organizirati sestanek z vsemi koordinatorji, na katerem bodo razpravljali o poteku dela, ugotavljali dopolnjevanja med partnerstvi in obravnavali organizacijska vprašanja, ki jih lahko pomagajo reševati Komisija in države članice.

Komisija namerava tudi omogočiti letno srečanje, kjer se bodo sestali vsi partnerji partnerstev in drugi zainteresirani za urbano agendo EU, si izmenjavali stališča in se povezovali.

2 Spletna stran

Ustvarili smo spletno stran (www.urbanagenda.nl), na kateri lahko najdete splošne informacije o urbani agendi EU, pa tudi informacije o vsakem od partnerstev, na primer o sodelujočih partnerjih, delovnih dokumentih, srečanjih, rezultatih ukrepov, novostih, datumih sestankov itd. Spletna stran bo drugim zainteresiranim deležnikom omogočila, da prispevajo k delu partnerstva ali akcijskemu načrtu in tudi izrazijo pripravljenost, da se pridružijo partnerstvom oziroma prispevajo k njim. Za posodabljanje spletne strani so odgovorni koordinatorji. Zaradi zagotavljanja preglednosti je nujno, da to spletno stran posodablja vsako od partnerstev.

3 Spremljanje napredka in poročanje o njem

Partnerstva bodo spremljala potek dela in UDG oddajala strnjeno letno poročilo o napredku. Na podlagi tega bo UDG (ki jo bo usklajevala vsakokratna predsedujoča država Sveta EU v sodelovanju z Evropsko komisijo) sestavila strnjeno letno poročilo o napredku partnerstev. Ko bodo poročilo potrdili na sestanku GD za urbane zadeve, bo predsedujoča država obvestila ministre, pristojne za urbane zadeve, Evropsko komisijo, Evropski parlament in posvetovalne organe Unije (OR, EESO) o napredku urbane agende EU.

4 Finančna podpora partnerstvom

Leta 2016 je Nizozemska finančno podprla prva štiri (pilotna) partnerstva: kakovost zraka, stanovanja, revščina v mestih ter vključevanje migrantov in beguncev.

Nizozemska je za zagon vsakega od štirih pilotnih partnerstev namenila 50.000 evrov podpore (na primer za zaposlovanje strokovnjakov, izvajanje raziskav itd.). Čeprav si mora stroške poti in bivanja vsak partner kriti sam (tj. sodelovanje mora veljati za običajno nalogo in je pogoj za resnično pripravljenost za delo), pa se je ob delu pilotnih partnerstev razkrilo, da nekateri partnerji težko sodelujejo brez povrnitve finančnih sredstev. Po potrebi se lahko za (delno) povračilo finančnih sredstev partnerjem uporabi podporni proračun.

Države članice v Dogovoru iz Amsterdama pozivajo Evropsko komisijo, naj od 1. januarja 2017 zagotavlja osnovno tehnično pomoč za partnerstva.

Za nekatere ukrepe iz akcijskega načrta so potrebna finančna sredstva. Zato je pomembno, da se člani partnerstev odločijo glede virov financiranja in tesno sodelujejo s finančnimi organi in institucijami (bankami, javnimi organi, EIB, organi upravljanja ESIS) in pozorno spremljajo razpise EU za projekte, ki potekajo v okviru inovativnih ukrepov v mestih (UIA), programov HORIZON, COSME, LIFE itd. Če je za ukrepe v akcijskem načrtu potrebno financiranje, je treba način financiranja opisati v akcijskem načrtu.

www.mop.gov.si